

Miasto i Gmina TARCZYN

www.tarczyn.pl

Tarczyn
GMINA NATURALNIE ATRAKCYJNA

Urząd Miejski w Tarcynie

ul. Juliana Stępkowskiego 17, 05-555 Tarczyn

tel: +48 22 715 79 00, fax: +48 22 727 81 91

www.tarczyn.pl

tarczyn@tarczyn.pl

www.pcp.org.pl
pcp@adres.pl

Folder został przygotowany we współpracy
z Urzędem Miejskim w Tarcynie.

Tekst: U.M. w Tarcynie

Zdjęcia: arch. U.M. w Tarcynie,
arch. GOK w Tarcynie

Wydawca: Polskie Centrum Promocji
Kraków, ul. Nowohucka 44
WYDANIE II - Czerwiec 2014 r.

Zapraszamy do Tarczyna

Welcome to Tarczyn Commune

Tarczyn
GMINA NATURALNIE ATRAKCYJNA

Gmina Tarczyn pięknie, staje się coraz bardziej przyjaznym miejscem do życia, łącząc w sobie standardy nowoczesności i kultywując wspaniałych tradycji. Posiadamy świetne warunki do hipoterapii, uprawiania jeździectwa, turystyki konnej i wędkarstwa. W tutejszych gospodarstwach można też skosztować pysznych specjałów tradycyjnej staropolskiej kuchni oraz produktów regionalnych. Innymi atutami tutejszych terenów są m.in. piękne lasy Chojnowskiego Parku Krajobrazowego oraz unikalne ekosystemy Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Zwiedzający gminę mają okazję podziwiać szereg zabytków architektury. Co więcej, na przestrzeni lat Tarczyn przyciągał niezwykłych ludzi. Wśród nich była np. Irena Sendler, mieszkanka miejscowości w latach międzywojennych, legendarna patriotka, która podczas II wojny światowej uratowała z getta warszawskiego ok. 2500 dzieci żydowskich, odznaczona m.in. Orderem Orła Białego i medalem "Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata".

Wieloletnia tradycja ogrodnicza sprawia, że tarczyńskie sady przewodzą w produkcji najdorodniejszych owoców w okolicy. Wielu koneserów delectuje się przepyszными jabłkami, gruszkami oraz najbardziej znanymi ze swego wyjątkowego smaku czereśniami. To tajemnica miejscowego mikroklimatu, czystego środowiska, a przede wszystkim wiedza naszych sadowników, podparta nowoczesnymi metodami produkcyjnymi.

Za ciągły, dynamiczny rozwój, za realizację wielu inwestycji infrastrukturalnych, poszanowanie dla ekologii oraz dbałość o rozwój mieszkańców (w zakresie kultury, oświaty, zdrowia, sportu, komunikacji i bezpieczeństwa), Gmina Tarczyn otrzymała szereg wyróżnień. Znaleźliśmy się też wśród niewielu samorządów z województwa mazowieckiego, które spełniły wymagania konkursu i przeszły pozytywnie procedurę weryfikacyjną, zdobywając tytuł i certyfikat "Gmina Fair Play". Co więcej, Tarczyn uzyskał takie tytuły jak: "Mazowiecka Gmina Roku", "Przyjazna Gmina", "Przyjaźni Środowisku", "Złota Lokalizacja Biznesu" czy "Aktywna Gmina". Te wyróżnienia są dla nas oczywiście powodem do dużej radości, lecz przede wszystkim stanowią odzwierciedlenie bardzo wielu zrealizowanych przez nas inwestycji, które znacznie podniosły poziom życia w gminie i poprawiły jej wizerunek. O tym, że gmina Tarczyn jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów przekonało się wiele firm. Posiadamy bardzo atrakcyjne tereny, przeznaczone m.in. pod zabudowę mieszkaniową. Z racji rolniczego charakteru gminy, mile widziane są tu także małe i średnie przedsiębiorstwa branży przetwórstwa spożywczego. Tarczyn to nowoczesna, znakomicie usytuowana gmina - blisko Warszawy i największego w Polsce lotniska im. Fryderyka Chopina na warszawskim Okęciu. Zbiegają się tu główne trasy komunikacyjne. Przyjęliśmy uchwałę o ulgach podatkowych dla przedsiębiorców, oferujemy liczne formy pomocy dla tych, którzy zechcą ulokować tu swój kapitał.

Serdecznie zapraszamy do odwiedzenia naszej naturalnie atrakcyjnej gminy.

Burmistrz Tarczyna

Barbara Galicz
Barbara Galicz

Zapraszamy do Tarczyna

Welcome to Tarczyn Commune

Tarczyn municipality beautifies, joins modern standards and cultivation of a splendid tradition thus becomes more friendly place to live in. We have excellent conditions for equestrian therapy, horse-riding, horse tourism and fishing. Traditional, Old Polish, tasty cuisine and regional products can be tasted in local farms. Other advantages are e.g. beautiful forests of Chojnowski Park Krajobrazowy (specially protected natural environment) and unique ecosystem of Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu (Warsaw protected area of landscape).

Visitors can admire numerous monuments. Moreover, throughout the years Tarczyn attracted eminent people. Among them was Irena Sendler, inhabitant in the interwar years, legendary patriot, who during Second World War rescued circa 2 500 Jewish children from the Warsaw ghetto. She was given Order Orła Białego (the highest national

order) and "Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata" medal (The Righteous Among The Nations).

Long gardening tradition makes that the orchards in Tarczyn excel at production of the ripest fruit in the area. Many connoisseurs appreciate delicious apples, pears and the most known for the unique taste cherries. The secret lies in the local microclimate, pure environment, but first of all the knowledge of our orchardists supported by modern production methods.

For constant, dynamic growth, realization of many infrastructural investments, respect to ecology, care for development of inhabitants (in a range of culture, education, health, sport, communication and safety), Tarczyn municipality received number of distinctions. We are present among few autonomies in Masovian Voivodeship, which met the competition requirements and favourably underwent verification procedure, gaining the title and certificate of „Fair Play Municipality”. Moreover, Tarczyn obtained titles like "Masovian Municipality Of The Year", "Friendly Municipality", "Environmentally Friendly", "Gold Business Location" or "Active Municipality". These honours bring us enormous happiness but in the first place reflect a lot of realized investments, which have significantly raised standard of living in the and improved its image.

Many companies became convinced that Tarczyn municipality is the attractive place for investors. We own inviting grounds intended for e.g. housing. Because of the agricultural character of our grounds, small and medium enterprises are welcomed in the line of grocery processing. Tarczyn is the modern, perfectly situated municipality - close to Warsaw and the biggest in Poland Chopin Airport. Main communication lines converge here. We passed a resolution for tax reduces for businessmen and offer numerous forms of assistance for those who want to locate the capital in our municipality.

We sincerely invite you to visit our naturally attractive municipality.

Mayor of Tarczyn
Barbara Galicz
Barbara Galicz

Położenie gminy

Location

Tarczyn
GMINA NATURALNIE ATRAKCYJNA

Tarczyn jest malowniczą, podwarszawską gminą z bogatymi tradycjami, posiadającą bardzo atrakcyjne tereny pod inwestycje, liczne walory turystyczne świetne warunki do hipoterapii, uprawiania jeździectwa, turystyki konnej i wędkarstwa oraz ambitne plany związane z dalszym rozwojem swego obszaru. Władze lokalne oferują pomoc dla firm, które zechcą ulokować tu swój kapitał. Gmina ma znakomite położenie logistyczno-komunikacyjne - 25 km od Warszawy. Stwarza to idealne warunki do osiedlania się i lokalizacji inwestycji.

Tarczyn is a picturesque municipality, neighboring with Warsaw. It's rich with tradition, possessing inviting grounds for investments, numerous tourist qualities, excellent conditions for equestrian therapy, horse tourism, fishing and ambitious plans to continue the progress of the area. Local Authorities offer assistance to companies which want to locate their capital here. Our municipality has an excellent logistics as well as location - 25 kilometers from Warsaw. It creates ideal conditions to settle and establish investments.

W latach międzywojennych mieszkanka Tarczyna. Legendarna patriotka, która niezwykle wyraziście zapisała się na najpiękniejszych kartach historii Polski. Podczas II wojny światowej wykazała się wielkim bohaterstwem, ratując z getta warszawskiego 2500 dzieci żydowskich, a także niejednego dorosłego, jednocześnie pomagając im w znalezieniu schronienia. W 1943 r. Irena Sendler została aresztowana przez Niemców. Po trzech miesiącach pobytu na Pawiaku cudem uniknęła egzekucji. Irena Sendler została odznaczona Orderem Orła Białego oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski. W 1965 r. Instytut Yad Vashem w Jerozolimie przyznał jej medal i dyplom „Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata”. Uehonorowana Nagrodą im. Jana Karłowicza za „Odwagę i Serce” przez Amerykańskie Centrum Kultury Polskiej w Waszyngtonie. W połowie marca 2007 r. Senat Rzeczypospolitej Polskiej, specjalną uchwałą, jednogłośnie uczcił działalność Ireny Sendler i konspiracyjnej Rady Pomocy Żydom „Żegota”, w której od 1942 r. kierowała Sekcją Pomocy Dzieciom. W 2007 r. władze Tarczyna przyznały Irenie Sendler tytuł Honorowego Obywatela Miasta Tarczyna, a Towarzystwo Przyjaciół Tarczyna nadało jej tytuł swego Honorowego Członka. Była zgłoszoną polską kandydatką do Pokojowej Nagrody Nobla.

Historia Tarczyna sięga wieku XIII, kiedy to nad niewielką rzeczką zwaną dziś Tarczynką zlokalizowano znane w okolicy targowisko. Od tejże funkcji wywodzi się właśnie nazwa osady: Targ, Tarczek, Tarczyn. Niektórzy historycy (m.in. Zdzisław Szelaąg) uważają, że nazwa osady Tarczyn, pochodzi prawdopodobnie od osobowej nazwy rodowej - Tarcz (Tarcza, Tarcze). W staropolskich dokumentach miejscowość wymieniana jest jako Tarczin (1284). Tarczyno (1303), Tarczyn (1353, 1580), Tharczino (1355, 1241), Tarcynum (1634).

Pierwsze wzmianki o opisywanej miejscowości pochodzą z 1259 roku. Jak się okazało, dogodnie położenie Tarczyna usytuowanego na skrzyżowaniu szlaków handlowych wiodących z Radomia do Warszawy i Zakrocymia oraz z Lublina przez Łowicz do Poznania, spowodowało, że w roku 1353 książę mazowiecki Kazimierz I nadał osadzie prawa miejskie magdeburskie. Ponadto zabiegał o to proboszcz tarczyński Jan, będący równocześnie książeccym kapelanem.

Tarczyn wraz z przyległościami stanowił oprócz Warszawy, dawną włość księcia Kazimierza (syna Trojdena). Już wówczas był ośrodkiem parafialnym, i to dość rozwiniętym. Wraz z lokacją wydaną na ręce wspomnianego plebana, książę ufundował tu kościół pod wezwaniem Św. Mikołaja. Wiedzieć również należy, że w tym miejscu istniał niewielki kościółek parafialny już w XII wieku. W wieku XV miasto miało już dwa kościoły, w tym jeden nieco poza jego granicami, pod wezwaniem Św. Doroty (1490). Wspaniałe gotycki kościół pod wezwaniem Św. Mikołaja, zbudowany w początkach XVI wieku, zachował się do dziś. Do fundacji przyczynili się zwłaszcza Jan Mrokowski, archidiakon warszawski i Marcin, kasztelan warszawski, oraz nieco później w związku z dobudowywanymi kaplicami: Abraham Chetchoński, proboszcz tarczyński będący jednocześnie sekretarzem książąt mazowieckich, Stanisława i Janusza.

Wielkim dobroczyńcą miasta był Gabriel Prowancjusz, zwany Władysławskim, będący wychowawcą synów króla Władysława IV, oraz sekretarzem królewskim, prepozytorem warszawskim i scholastykiem plockim. On to, dokładając wielkich starań i ponosząc znaczne koszty, uposażył i przebudował kościół w latach

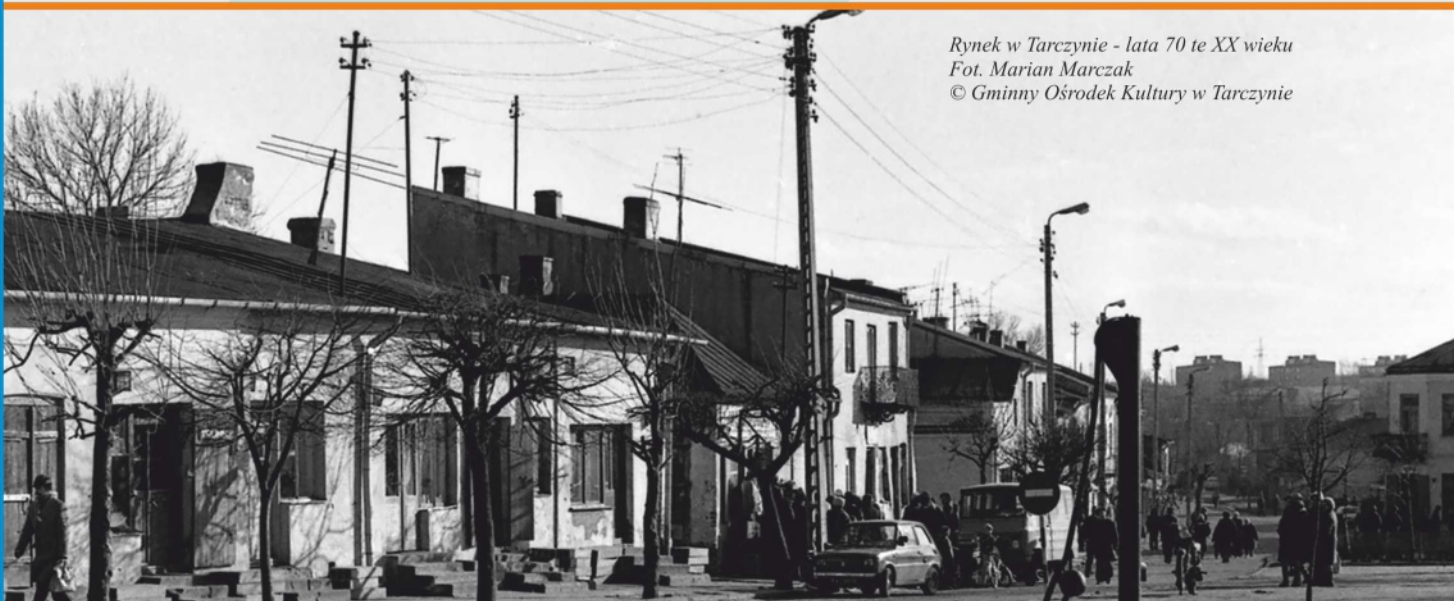
1623 - 1630. Dofinansował też upadający już wówczas szpital dla ubogich, który to jeszcze w roku 1549 ufundował Wojciech Jeżowski (właściciel pobliskich Jeżewic), kasztelan warszawski. Szpital ten, w okresie jego prosperity, był wzorem dla budowanych później na Mazowszu. Wspomnieć należy, że w wieku XVI, Tarczyn był miastem powiatowym. Zniszczenia, jakich doznały miasta polskie w czasie "potopu szwedzkiego" nie ominęły również Tarczyna. Z lustracji przeprowadzonej w 1676 r. dowiadujemy się, że w mieście zamieszkiwało tylko 200 osób. Poważnym zniszczeniom uległ także Tarczyn podczas pożaru w 1704 r.

Po upadku Rzeczypospolitej Tarczyn znalazł się na kilkanaście lat pod zaborem pruskim i został przejęty przez Skarb Państwa. Od tego czasu w miasteczku rządowym nastąpił znaczny wzrost liczby mieszkańców. Miasto niszczone wojnami i pożarami nie mogło normalnie się rozwijać gospodarczo. W 1863 r. na terenie pobliskich wsi toczyły się ciężkie walki powstańcze z Rosjanami. Za udział w powstaniu Tarczyn utracił w 1870 r. prawa miejskie. Pomimo tego rozwijał się jako prężny ośrodek rolniczostwa.

Dwie wojny światowe w pierwszym półwieczu XX stulecia nie ominęły również Tarczyna, przynosząc nowe straty w substancji tej osady. Po wojnie odbudowano częściowo stare domy i postawiono nowe.

W 1953 r. Tarczyn uzyskał połączenie koleją szerokotorową ze Skierniewicami i Pilawą, co miało szczególne znaczenie dla jego dalszego rozwoju. Między innymi dzięki temu wybudowano w 1966r. Mazowieckie Zakłady Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego.

Po reformie podziału administracyjnego kraju Tarczyn stał się siedzibą organów władzy i administracji. Położenie osady, jak przed wiekami, jest korzystne, bo znajduje się na przecięciu wielu tras komunikacyjnych. Działa tu kilka liczących się zakładów mających istotne znaczenie dla gospodarki, jak też dalszego rozwoju Tarczyna. Z dniem 1 stycznia 2003 roku Tarczyn otrzymał status miasta.

Rynek w Tarczynie - lata 70 te XX wieku
Fot. Marian Marczak
© Gminny Ośrodek Kultury w Tarczynie

She was a Polish Catholic nurse social worker who served in the Polish Underground during World War II, and as head of children's section of Żegota, an underground resistance organization in German-occupied Warsaw. Before the war she lived in Tarczyn. Assisted by some two dozen other Żegota members, Sandler smuggled 2,500 Jewish children out of the Warsaw Ghetto and then provided them with false identity documents and with housing outside the Ghetto, thereby saving those children from being killed in the Holocaust. The Nazis eventually discovered her activities, tortured her, and sentenced her to death; but she managed to evade execution and survive the war. In 1965, Sandler was recognized by the Yad Vashem Institute in the State of Israel as a Righteous among the Nations. Late in life she was awarded Poland's Order of the White Eagle and the Order of Polonia Restituta for her wartime humanitarian efforts and also was nominated for the Nobel Peace Prize with support from President Lech Kaczyński, but did not win. In 2007 the authorities of Tarczyn gave her the title of Honorary Citizen. The Society of Friends of Tarczyn has also appreciated her work by naming her the Honorary Member.

The history of Tarczyn goes back to XIIIth century, when by the not big river called Tarczynka, well-known fair was located. Hence the name of settlement i.e. Targ, Tarczek, Tarczyn come. Some historians (e.g. Zdzisław Szela) claim that the name Tarczyn probably originated from the personal, ancestral name - Tarcz (Tarcza, Tarcze). In the Old Polish documents the place is mentioned as Tarczin (1284), Tarczyno (1303), Tarczyn (1353, 1580), Tharczino (1355, 1241), Tarcynum (1634).

First mentions of the describing place come from 1259. As turned out, convenient location of Tarczyn situated on the crossing of the commercial routes, leading from Radom to Warsaw, from Zakroczym and Lublin through Łowicz to Poznań, caused that in 1353 Masovian prince Kazimierz I conferred Magdeburg Civic Rights. Furthermore, rector and princely chaplain Jan of Tarczyn tried to gain them.

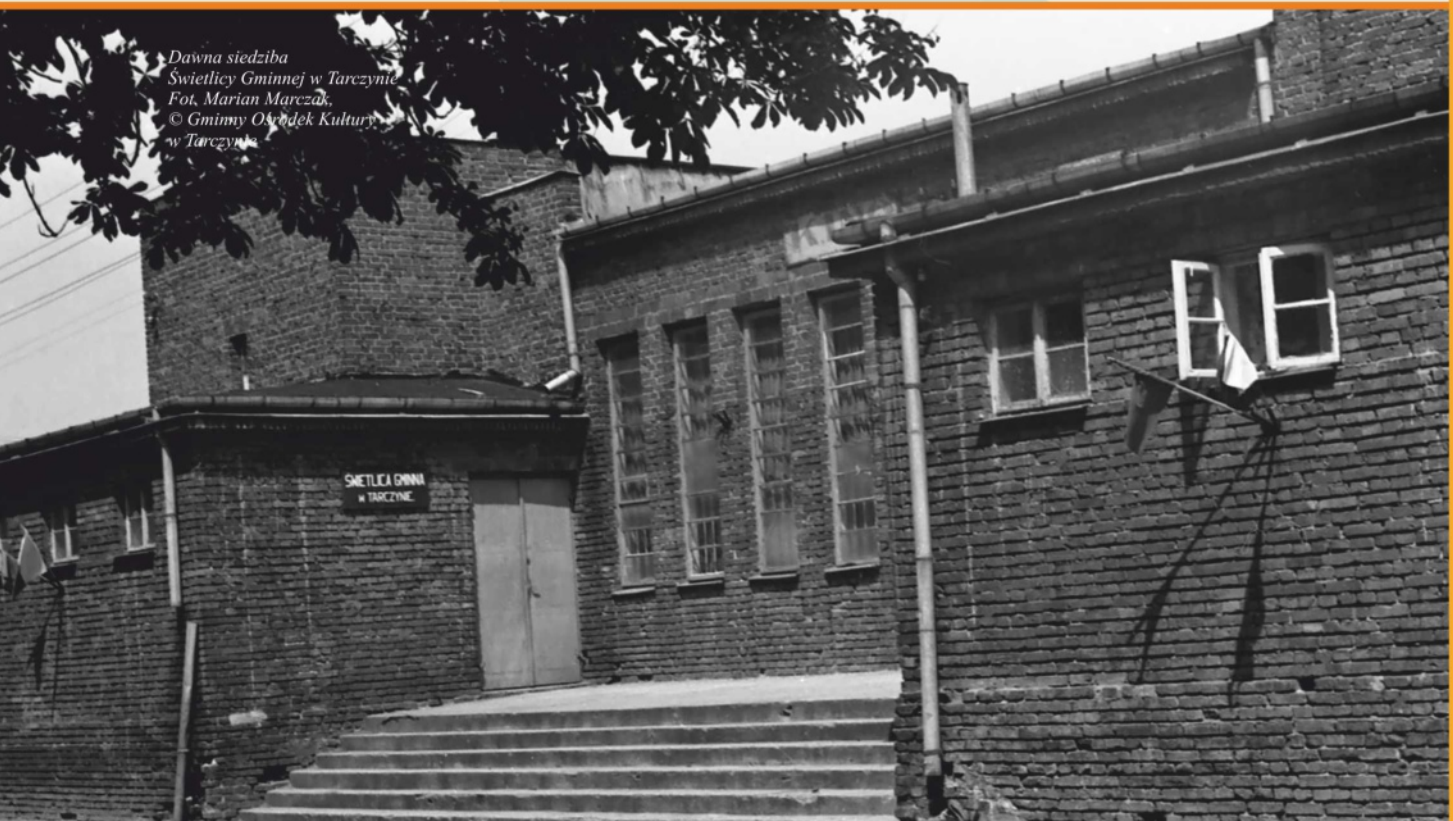
Tarczyn with dependencies constituted, except Warsaw, old estate of prince Kazimierz (the son of Trojden). At the time it was the quite developed parish centre. Together with the location issued to the hands of the mentioned vicar, the priest funded St. Nicolas Bishop Church. It is worth to know that in this place stood small parish church as far back as in the XIIth century. In the XVth century the town had two churches, one of them outside the borders by the name of St. Dorothy (1490). Magnificent, gothic church by the name of St. Nicolas, was built at the beginning of the XVIth century and stands by now. To the foundation especially contributed Warsaw archdeacon Jan Mrokowski, Warsaw castellan Marcin and some time later in connection with the added chapels: the rector of Tarczyn and the secretary of Masovian princes Stanisław and Janusz, Abraham Chelchowski.

The tutor of sons of the king Władysław IV, the royal secretary, Warsaw superior and scholastic of Płock, Gabriel Prowancjusz

called Władysławski was the great benefactor of the town. He took pains and bore costs, equipped and rebuilt the church in the years 1623-1630. Partially financed eroding then hospital for the poor, which in 1549 was founded by Warsaw castellan Wojciech Jezowski (the owner of the nearby Jeżewice). This hospital at the time of its prosperity, was the exemplar for the others in Masovia. It is worth to mention that it in the XVIth century, Tarczyn was the district town. Damages which were caused by Swedish Deluge, haven't avoided Tarczyn. An inspection conducted in 1676, showed that 200 people lived in the town. In 1704 during the fire Tarczyn underwent serious damages. After the collapse of the Republic for the dozen years to come Tarczyn experienced the Prussian conquest and was taken over by the Treasury. From that time, in the government town the number of inhabitants has significantly grown.

The town ruined by wars and fires couldn't properly develop. In 1864 in the premises of nearby villages waged hard insurgent battles with Russians. Because of the participation in 1870 in the uprising, Tarczyn lost its civic rights. In spite of it, Tarczyn developed as resilient agricultural and craft centre. Two World Wars in the first half of the XXth century haven't avoided Tarczyn, bringing new material losses. After the war old houses were rebuilt and new ones raised. In 1953 Tarczyn gained railway connection with Skierniewice and Piława, what was significant for further development. Also thanks to it Masovian fruit and vegetable processing industry factory was open. After the administrative division reform in the country, Tarczyn became the seat of authorities and administration. The location, as before ages, is beneficial because communication routes cross here. Some significant factories for economy and further development of Tarczyn function here. From 1st January 2003 Tarczyn received city status.

Dawna siedziba
Światlicej Gminnej w Tarczynie
Fot. Marian Marezak
© Gminny Ośrodek Kultury
w Tarczynie

Najcenniejszym zabytkiem architektury Tarczyna jest kościół pod wezwaniem św. Mikołaja biskupa. Fundacja świątyni nastąpiła prawdopodobnie w XII wieku. Od początku XV wieku kościół był pod patronatem kolegiaty warszawskiej. Budowę murowanej świątyni rozpoczęto w pierwszym ćwierćwieczu XVI stulecia. W latach 1623-30, dzięki staraniom Gabriela Prowansjusza, sekretarza królewskiego został gruntownie przebudowany. Z tego okresu pochodzi chrzcielnica z czerwonego marmuru, na której widnieje herb fundatora G. Prowansjusza z XVII wieku. Kolejny remont przeprowadzany był w latach 1840-42. Zachował się gotycki charakter wnętrza, choć częściowo zbarokizowany. Wnętrze kościoła ozdabiają piękne i ciekawe epitafia, upamiętniające Kazimierza Jana Szczukę - biskupa chełmińskiego, Marcina Dębskiego - burgrabiego i wicestarostę czerskiego oraz Gabriela Prowansjusza - sekretarza królewskiego. Na uwagę zasługuje siedemnastowieczny barokowy prospekt organowy oraz ambona z pierwszej połowy XVIII wieku. Do zabytków należy barokowa monstrancja oraz puszcza na komunikanty z początku XVIII wieku, dziewiętnastowieczny krzyż ołtarzowy, mosiężna tacka i lichtarze.

Około kilometr od rynku miasteczka w kierunku zachodnim, przy trakcie mszconowskim, znajduje się cmentarz parafialny dla całej gminy. Był on ufundowany na przełomie XVIII i XIX wieku. Niestety zachowały się nieliczne stare kwatery grobów, głównie przy alei wiodącej od bramy do kaplicy cmentarnej.

W rejonie Tarczyna toczyły się ciężkie walki powstańcze (we wsi Grzędy, Przytki i Prace Duże). Za udział w powstaniu Tarczyn utracił prawa miejskie w 1870 roku. Miejscem otoczonym czią jest też pomnik uczestników I i II wojny światowej, znajdujący się obok mogiły powstańczej. Często odbywają się przy nim uroczystości upamiętniające te wydarzenia. Drugim cennym obiektem zasługującym na uwagę jest drewniany kościółek pod wezwaniem św. Jana Chrzciciela w pobliskim Rembertowie. Historia parafii sięga bowiem XV wieku. Od tamtego czasu świątynia była kilka razy przebudowywana. Modrzewiowy kościół postawiono w 1738 roku. Obecny kształt nadano mu w pierwszej połowie XVIII wieku, a później jeszcze odbudowano chór. Do dziś świątynia zachowała swój zabytkowy charakter, wewnątrz jest otynkowana, a ściany zewnętrzne oszalowane deskami. Architektura jest bardzo prosta, gdyż świątynia składa się z jednej nawy i nieco węższego prezbiterium, o tej samej wysokości. Na szczególną uwagę zasługuje Wielki Ołtarz w stylu późnego baroku. Został on w całości wykonany z drewna i poźłocony.

W Tarczynie warto zwrócić uwagę na znajdujący się naprzeciw kościoła zajazd pocztowy z początku XIX wieku. Murowany budynek zachował się w całości, ale jest użytkowany jako ośrodek usługowy i w ogóle nie są wyeksponowane jego walory architektoniczne. Poczta w Tarczynie należała do jednego z pierwszych urzędów w Królestwie Polskim, nosiła numer 11. Zajazd tarczyński stanowił jedną z najważniejszych stacji na trasie przez Grójec do Krakowa. Znajdował się tutaj punkt wymiany koni do dylżansów, noclegownia i karczma dla pocztylionów.

Gmina może pochwalić się też zabytkowymi dworami z parkami (m.in. odrestaurowany dwór w Pracach Dużych) oraz licznymi pomnikami przyrody (dęby szypułkowe, buki, topole, sosny, kasztanowce, lipy).

W samym Tarczynie i pobliskiej Pamiętce znajdują się dwa obiekty oświatowe o długoletnich tradycjach - wybudowane w dwudziestoleciu. Szkoła w Tarczynie nosząca od 1998 roku imię bohatera II wojny światowej Juliana Stępkowskiego i Szkoła Podstawowa imienia Wojciech Górskiego w Pamiętce. Powstała w 1928 roku jako fundacja prywatna ziemiańskiej rodziny Górskich.

Turyście zwiedzającemu Tarczyn warto zwrócić uwagę na pomniki i tablice pamiątkowe. W rynku znajduje się niepozorny obelisk upamiętniający żołnierzy wojny 1920 roku, w której wzięło udział wielu tarczynian. W obrębie cmentarza przykościelnego umiejscowiono pamiątkowy kamień, na cześć żołnierzy AK. W 1999 roku wmurowano uroczyscie w Banku Spółdzielczym tablicę upamiętniającą konspiracyjnych radio-telegrafistów AK.

Zabytki

Monuments

Tarczyn
GMINA NATURALNIE ATRAKCYJNA

The most recognizable architecture monument in Tarczyn is a St. Nicolas Bishop Church. It was founded probably in the XIIIth century. From the XVth century the church was under the auspices of Warsaw collegiate. The template has begun to be built in bricks in the first quarter of the XVIth century. In the period of 1623-30, thanks to royal secretary Gabriel Prowansjusz, the church was considerably reconstructed. At that time a red marble font was built, on which we may see a coat of arms of founder G. Prowansjusz from the XVIIth century. Next renovation was conducted in 1840-42. It has survived a gothic style of interiors, although we may find some baroque elements too. Interiors of church are decorated in

beautiful and interesting epitaphs, commemorating Kazimierz Jan Szczuka- a bishop of Chełm, Marcin Dębski- a burgrave and vice-starost of Czersk and Gabriel Prowansjusz- a royal secretary. An organ and pulpit from the first half of the XVIIIth century are also worth seeing. Monuments include a baroque monstrance, box for announcements from the beginning of the XVIIIth century, the XIXth century altar cross, the brass tray and candlesticks.

About one kilometer from the city market on West, near the route to Mszczonów, there lies a parish cemetery for a whole municipality. It was founded at the turn of the XVIIIth and XIXth centuries. Unfortunately, it has survived only a few of old tombs, mainly near a path from the gate to the cemetery chapel. In the area of Tarczyn, it took place many of hard battles during uprisings (in villages Grzędy, Przyпки and Prace Duże). Hence Tarczyn lost civic rights in 1870. The monument of First and Second World War soldiers, near the grave of uprising is also a sacred place. There are often ceremonies commemorating these events.

The second valuable monument drawing our attention is wooden St. John church in neighboring Rembertów. The history of this parish has commenced in the XVth century, since it has been reconstructed many times. The larch church was built in

1738. The current form comes from the first half of the XVIIIth century and there is a choir which was rebuilt later. The template has kept its monumental character until today, interiors are plastered and external walls are boarded. An architecture is quite simple, because the template consists of one nave and slightly narrower chancel. The Great Altar in a the late baroque style is worth visiting too. It had been entirely constructed in wood and then became gilded.

In Tarczyn, we have to pay attention to the post residence from the beginning of the XIXth century, situated in front of the church. The building has survived entirely but currently is intended to commercial aims and it is hard to find out its architectural virtues. The post in Tarczyn was one of first offices in Kingdom of Poland, with the number of 11. Moreover, it was considered as the one of the most important station in a route through Grójec to Cracov. It also took place a spot of horse exchange, night refuge and tavern for post officers.

The municipality is also proud of monumental manors with parks (among others renovated manor in Prace Duże) and numerous "environmental monuments" (oaks, beeches, poplars, pines, chestnuts, limes).

There are two schools with long-term traditions in Tarczyn and neighboring Pamiątka, which were built between First and Second World War. The primary school in Tarczyn since 1998 is given the name of Julian Stępkowski- the hero of the Second World War. The primary school in Pamiątka is given the name of Wojciech Górski. It was created in 1928 by the foundation of the Górski gentry family.

Tourists visiting Tarczyn should concentrate on memorials and plaques. In the market square, there is a modest obelisk commemorating soldiers of anti-bolsheviks 1920 war, in which took part many of inhabitants of Tarczyn. In the cemetery on churchyard there is a memorial stone honoring soldiers of AK (Polish clandestine army during Second World War). In 1999 it was solemnly placed a plaque on the wall of Co-operative Bank commemorating conspiratorial radio operators of AK.

Zabytki techniki

Monuments of technics

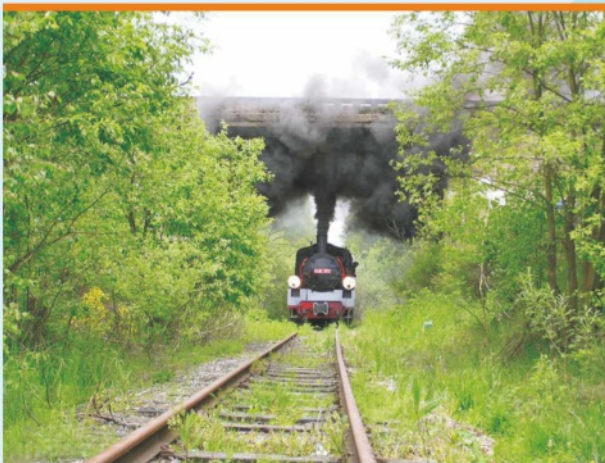
Tarczyn
GMINA NATURALNIE ATRAKCYJNA

Niewątpliwie najcenniejszym zabytkiem techniki w gminie Tarczyn jest Piaseczyńska Kolej Wąskotorowa (zwana też Grójecką Koleją Dojazdową) z końca XIX wieku. Pierwszą trakcję uruchomiono w 1882 roku. Trasa przebiegała z Mokotowa przez Wilanów do Piaseczna. Inicjatorami i pierwszymi właścicielami byli: H. Huss i W. Magnus. Początkowo siłą pociągową były konie a przejazd do Wilanowa miał charakter spacerowy. Już podczas I wojny światowej kolejka była jednym stałym środkiem transportu produktów rolnych i wyrobów rzemieślniczych oraz komunikacji dla mieszkańców miasta i okolic.

W 1914 roku została ukończona budowa linii z Piaseczna przez Tarczyn do Grójca. Kolejka odgrywała dużą rolę w czasach

powojennych. Wiele osób dojeżdżało nią do pracy do Warszawy. Był to jedyny, stały oraz niezawodny środek transportu i komunikacji ze stolicą i Grójcem. Pociągi towarowe zaopatrywały mieszkańców Tarczyna i okolic w węgiel, nawozy sztuczne, materiały budowlane, a wywoziły płody rolne. Znaczenie linii w późniejszych latach stopniowo się zmniejszyło. Autobusy PKS zaczęły zastępować pociągi. Stacje w Rudzie i Kopanej istnieją w takiej postaci, w jakiej je odbudowano, ale pełnią tylko funkcje mieszkalne dla pracowników kolei. Jeżdżą jeszcze "ciuchcie turystyczne".

Kolejka grójecka jest jednym z ostatnich ocalałych zabytków kolejnictwa wąskotorowego w Polsce, a może i w Europie.

Piaseczyńsko - Grójeckie
Towarzystwo Kolei Wąskotorowej
www.kolejka-piaseczno.pl
turystyka@kolejka-piaseczno.pl
tel. 22 756 76 38, 22 756 75 67, 607 155 188

With no doubt, the most valuable monument of technics in Tarczyn is the narrow gauge railway (Piaseczyńska Kolej Wąskotorowa) from the end of XIXth century. First traction was launched in 1882. The track ranged from Mokotów through Wilanów to Piaseczno. H. Huss and W. Magnus were the first proprietors and founders. At the very beginning the railway was led by horses and drive had quite slow character. During the First World War the railway was the only way of transport of farm produces, crafts products and communication for the municipality inhabitants. In 1914 the process of line building from Piaseczno through Tarczyn to Grójec came to an end. The railway contributed a lot to

inhabitants' lives after the war. Many of them were getting to a job to Warsaw by means of it, as it was the only reliable way of transport and communication with the capital and Grójec. The railway supplied Tarczyn with coal, fertilizers, building components and took farm produces. The importance of railway track was diminished during next decades as a consequence of a development of buses. However, there still exist stations in Ruda and Kopana in unchanged form, but serve as homes for former railway employees. Nowadays we may sometimes see a freight train or so called "tourist train" in a track.

The railway is one of the last monument of narrow gauge railway in Poland and probably in Europe too.

Tarczyńskie sady

Orchards of Tarczyn

Tarczyn
GMINA NATURALNIE ATRAKCYJNA

Wieloletnia tradycja ogrodnicza sprawia, że tarczyńskie sady przewodzą w produkcji najdorodniejszych owoców w okolicy. Wielu koneserów delectuje się przepysznyimi jabłkami, gruszkami oraz najbardziej znanymi ze swojego wyjątkowego smaku czereśniami. To skutki tajemniczkiego tutejszego mikroklimatu, czystego środowiska, a przede wszystkim wiedzy miejscowych sadowników.

A very long tradition of gardening causes that orchards of Tarczyn are famous from the most savoury fruits in the region. Many connoisseurs appreciate delicious apples, pears and unique cherries. This is a consequence of local microclimate, pure environment and above all a knowledge of the orchardists.

Jednostką zajmującą się organizacją życia kulturalnego jest **Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Tarczynie przy ul. Juliana Stępkowskiego 17, tel. 22 727 71 96**. Gminny Ośrodek Kultury oferuje różnorodne formy zajęć pozwalających na miłe spędzenie czasu wolnego zarówno dzieci jak i dorosłych, rozszerzanie swoich pasji i doskonalenie talentów. Twórcza animacja artystyczna stanowi najważniejszy kierunek edukacji kulturalnej. Dlatego ten właśnie cel postawiliśmy sobie jako najbardziej potrzebny i wiodący w naszej codziennej pracy.

Oferta programowa GOKu dotyczy głównie zajęć o charakterze artystycznym, w których mogą uczestniczyć - niezależnie od miejsca zamieszkania - dzieci w wieku przedszkolnym aż po dorosłych. Działalność GOK-u uwzględnia w perspektywie przyszły rozwój wychowanków, tak by jak najlepiej przygotować ich do życia, pomóc odnaleźć im swoje potrzeby, zdolności i przekazać prawdziwe wartości. Różnego rodzaju zajęcia służą wszechstronnemu kształtowaniu młodych ludzi uczęszczających na nasze zajęcia. Jesteśmy organizatorem imprez sportowych i kulturalnych: "Święto Niezapominajki", "Dni Tarczyna", "Tarczyńskie Owocobranie" czy "Sylwester". Na imprezach tych występują najlepsi polscy artyści i zespoły muzyczne. Uczestniczy w nich każdorazowo kilka tysięcy mieszkańców.

Ośrodek wydaje "Wiadomości Tarczyńskie" - miesięcznik społeczno-kulturalny, a także prowadzi działalność wydawniczą i wystawienniczą. Dzieci biorące udział w zajęciach w Gminnym Ośrodku Kultury zdobywają nagrody i wyróżnienia w wojewódzkich i ogólnopolskich konkursach.

Po wybudowaniu nowego Domu Kultury w gminie Tarczyn poprawiły się jakość i komfort edukacji kulturalnej oraz różnorodność form spędzania czasu wolnego. Poszerzona i urozmaicona została oferta kulturalna w gminie Tarczyn, co w znaczący sposób przyczyniło się do optymalizacji działalności kulturalnej na terenie gminy Tarczyn. Część sal i sprzętu jest udostępniana po godzinach pracy ośrodka kultury, przyczyniając się do efektywnego wykorzystania placówki, w obiekcie znajduje się ponadto nowa siedziba biblioteki publicznej wraz z czytelnią.

Dzięki realizacji zadania możliwe jest prowadzenie następujących dodatkowych zajęć: nauka gry na pianinie, zajęcia taneczne, klub karate, zajęcia aerobiku, zajęcia teatralne, wystawy, turnieje, festyny, klub seniora, kino, zajęcia muzyczne, jak również, docelowo, zajęcia teatralne. W sali istnieje możliwość organizacji wielu koncertów, seansów filmowych, przedstawień, uroczystości, balów i innych imprez.

The institution responsible for organizing cultural life, **Municipal Centre of Culture (Gminny Ośrodek Kultury)**, is located in Tarczyn at Juliana Stępkowskiego 17 street, phone number (22) 727-71-96.

"Gminny Ośrodek Kultury" offers various forms of activities giving the opportunity to spend time nicely for both children and adults, improving their passions and talents. Creative artistic animation is the most significant aim of cultural education. Therefore this objective is the one most pursued in our everyday work.

The programme of "GOK" relates mainly to artistic classes, which are available for both the children and adults, regardless of their residence. "GOK" takes into consideration the future development of its pupils, tries to prepare them for the difficulties of life, helps them find their needs, abilities, and teaches real values. Various classes serve to widen the education of the youngsters.

We organize sports and cultural events, such as: "Święto Niezapominajki", "Dni Tarczyna", "Tarczyńskie Owocobranie" or the New Year's Eve Celebration. The best of the Polish artists and music bands are invited. A few thousands inhabitants attend to them every time. "GOK" issues "Wiadomości Tarczyńskie" – a monthly edited social and cultural periodic. Furthermore, it conducts editorial and exhibitory activity. Children taking part in "GOK" classes win awards in voivodeship and national competitions.

After the construction of the new Culture House in Tarczyn municipality, the quality and convenience of cultural education, as well as variety of spare time activities have significantly improved. The cultural activities in Tarczyn municipality are presently more available and diversified which contributed to the optimization of cultural movement in the area of Tarczyn municipality. A part of the rooms and equipment is available to rent after the working hours of the facility, helping to ensure effective use of the resources. A new branch of the public library with a reading room is located inside the building. Thanks to the completion of the task, the following activities were made accessible: learning to play the piano, dance classes, karate club, aerobics classes, exhibitions, events, festivals, senior club, cinema, music classes, as well as, ultimately, drama classes. In the hall there is a possibility to organize many concerts, film screenings, performances, celebrations, balls and other events.

INWESTYCJE EKOLOGICZNE

- W Wólce Jeżewskiej Gmina wybudowała nowoczesną stację uzdatniania wody
- Stale rozbudowywana jest sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

Stacja Uzdatniania Wody w Wólce Jeżewskiej

TERENY SPORTOWO - REKREACYJNE

NOWOCZESNE PRZEDSZKOLE

Tarczyńskie przedszkole po modernizacji i rozbudowie posiada m.in. trzy nowoczesne sale dydaktyczne oraz salę wielofunkcyjną z zapleczem sanitarnym i magazynowy.

LECZENIE NA EUROPEJSKIM POZIOMIE

Modernizacja i rozbudowa SP ZOZ w Tarcynie to niezwykle ważna, kluczowa inwestycja, wychodząca naprzeciw oczekiwaniom tysięcy mieszkańców. Spełniający najwyższe europejskie standardy Zakład Opieki Zdrowotnej nie tylko znacząco podnosi jakość dotychczas świadczonych usług medycznych, lecz także umożliwia uruchomienie wielu nowych poradni specjalistycznych i diagnostycznych. Na powierzchni równej niemal 2.000 m² znajduje się blisko 50 gabinetów specjalistycznych, w tym nowoczesna, cyfrowa pracownia rentgenowska oraz wyposażony na najwyższym poziomie gabinet rehabilitacji i fizykoterapii posiadający m.in.: aparaty do masażu uciskowego, laseroterapii, magnetoterapii, krioterapii, elektroterapii, ultradźwięki, wirówki do masażu przedramion i podudzi, lampy do światłolecznictwa, nowoczesne sale do kinezyterapii czy też profesjonalne stoły do masażu.

ARGAZ

ul. Stępkowskiego 10, Tarczyn
tel. 609 250 555
tel./fax 22 727 70 18
argaz.biuro@gmail.com

SPRZEDAŻ BUTLI Z GAZEM

11 kg

z dowozem do klienta
i na miejscu

33 kg

na miejscu

Dystrubucja
sprzedaż hurtowa
i detaliczna
gazów płynnych

Sprzedaż
kruszywa
naturalnego,
żwiru, piasku, pospółki - tel. 510 146 393

STD

www.kruszywa-mazowieckie.pl

Jarosław Dąbrowski

Wola Krakowiańska 38D, 05-831 Młochów
tel.: 504 232 966, fax: 22 393 10 69

TRANSPORT - HANDEL - USŁUGI

- pospółka, piasek, żwir, podsyp
- kruszywa drogowe, budowlane, czarnoziem
- odśnieżanie, wywóz śniegu, gruzu, ziemi
- roboty ziemne,
- wykopy, rozbiórki
- usługi koparko-ładowarką koparką gaśnicową i ładowarką kołową
- utwardzanie dróg
- niwelacja terenu
- kopanie i czyszczenie stawów
- transport nisko podwoziowy maszyn budowlanych, rolniczych oraz materiałów sypkich

www.std-dabrowski.pl
std.dabrowski@wp.pl

wypożyczalnia autolawet autoholowanie

wypożyczalnia@jupi-car.pl

tel. 794 554 326

JUPI CAR

wypożyczalnia
samochodów
i autolawet

wypożyczalnia
autolawet
autoholowanie
wypożyczalnia
samochodów
samochody zastępcze

www.jupi-car.pl

Zakład Usług Technicznych Roman Opłocki

Prace Małe
ul. Piaseczyńska 38
05-555 Tarczyn
tel. (22) 727 83 75
kom. 601 235 231
email: r.oplocki@wp.pl

- Gazy techniczne, spożywcze oraz czynniki chłodnicze
- Urządzenia i materiały spawalnicze
- Elektronarzędzia
- Artykuły techniczne

Zapraszamy do sali zabaw

Oferujemy:

- świetną zabawę każdego dnia
- organizację przyjęć urodzinowych dla dzieci
- opiekę nad dziećmi na godziny
- pyszną kawę i kącik prasowy dla rodziców

Milusiowo

OTWARTE: PN - SOB 10.00 - 19.00
Niedziela i dni świąteczne 11.00 - 18.00

facebook

Lubię to!

Tarczyn, ul. Oszkiela 5
(nad sklepem Top Market)

tel. 532 325 613

Bank Spółdzielczy w Białej Rawskiej

Centrala:
ul. Jana Pawła II 38
96-230 Biała Rawska
bank@bsbr.pl
www.bsbr.pl

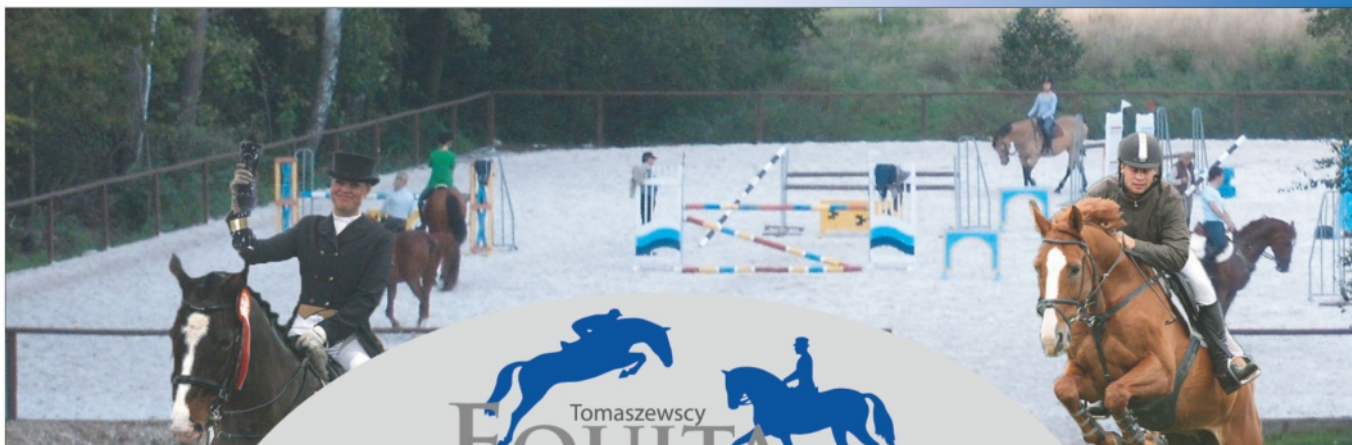
**Zapraszamy do skorzystania
z naszej oferty:**

- rachunki
- lokaty
- kredyty
- bankowość internetowa
- karty płatnicze
- karty kredytowe
- usługi dodatkowe

**Twoje zadowolenie
... nasz sukces !**

**Oddział
w Tarczynie**
ul. Komornicka 5
05-555 Tarczyn
tel. 22 727 94 20

**Punkt Obsługi Bankowej
w Tarczynie**
ul. J. Stępkowskiego 17
05-555 Tarczyn

- nauka jazdy konnej - dzieci, młodzież, dorośli
- jeździecki trening sportowy, doskonalenie umiejętności jeździeckich
- ujeżdzeniowy i skokowy trening sportowy koni
- przygotowanie do udziału w zawodach, egzaminów na odznaki
- pobyty weekendowe, obozy agroturystyka
- bardzo dobre warunki do treningu i szkoleń; hala, place treningowe z podłożem kwarcowym karuzela, padoki, pensjonat dla koni
- dostęp do pięknych terenów wśród lasów i pól (Lasy Świętochowskie)

- wygodny dojazd: 5 minut od
trasy Krakowskiej, 15 minut od trasy Katowickiej

zajęcia prowadzą doświadczeni trenerzy
posiadający licencje szkoleniowe w jeździectwie

**Jeździecki Klub Sportowy
EQUITA
w Świętochowie**

www.tomaszewscykonie.pl

05-555 Świętochów, ul. Spokojna 13
tel: 602 525 433, 602 750 433
e-mail: krz.tomasz-equita@wp.pl